

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

postmottak@hod.dep.no

Oslo, 21.02.2012

Høring - Forslag til forskriftendringer i forskrift av 9. september 2009 nr. 1175 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut

Vedlagt følger NFFs høringssvar vedrørende Departementets forslag til endringer i turnusforskriften.

Hvis noe er uklart eller Departementet har andre spørsmål, står undertegnede til disposisjon.

Med vennlig hilsen

Thea Wessel Jørgensen
advokatfullmektig

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

postmottak@hod.dep.no

Vår ref.

Deres ref. 201103891

Oslo, 21.02.2012

Høring - Forslag til forskriftendringer i forskrift av 9. september 2009 nr. 1175 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut

1. Innledning

Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) viser til høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 10.01.2012, og avgir herved høringsuttalelse til forslag til forskriftendringer i forskrift av 9. september 2009 nr. 1175 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut.

Her følger NFFs merknader til høringsnotatet og de forslagene som følger av det.

2. Saksforberedelse og bakgrunn

Direktoratets tok opp behov for forskriftsendring med Departementet første gang i brev av 24.03.2010. På denne bakgrunn ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra SAFH, Fylkesmannen og Helsedirektoratet. De startet sitt arbeid 11.11.2010 og overleverte sin rapport til Departementet ved Helsedirektoratets brev av 08.02.2011. Departementet har fremmet forslag til forskriftsendring på bakgrunn av denne rapporten.

NFF har ikke på noe tidspunkt blitt gjort oppmerksom på, blitt invitert til å delta i eller uttale oss om problemstillingen før Departementet tok telefonisk kontakt (bekreftet i e-post samme dag) 22.12.2011, nesten to år etter at Departementet ble oppmerksom på problemstillingen. Departementet foreslo et møte for å orientere NFF om et høringsnotat før det ble sendt ut. Møte ble avholdt 05.01.2012. Etter initiativ fra NFF ble det avholdt et nytt møte med Departementet 09.02.2012.

Høringsfristen er satt til det absolutte minimum etter Utredningsinstruksen pkt. 5.2; 6 uker.

Formålet med Utredningsinstruksen er å utrede konsekvenser av og sikre god forståelse for styring med offentlige reformer, regelendringer og andre tiltak. Den skal bidra til å sikre samarbeid og koordinering i saksbehandlingen, god kvalitet på utredningene og en god prosess mellom avsenderinstans og høringsinstansene. Bestemmelsene tar særlig sikte på at økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser av reformer og tiltak blir kartlagt. Dette er viktig for å vurdere hva ulike forslag vil koste staten og samfunnet, og for å kunne forberede gjennomføringen av reformene på en best mulig måte.

NFF er klar over at høringsfristen er i overensstemmelse med regelverket, men ønsker likevel å kommentere utredningen av saken. Den nedsatte arbeidsgruppen har bestått av to representanter fra direktoratet, en representant fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) og en representant fra Fylkesmannen. I hht til Turnusforskriften § 11 jf. § 10 kan direktoratet, eller den det bemyndiger, om nødvendig pålegge det enkelte regionale helseforetak å motta turnusfysioterapeuter. Det følger av Retningslinjer for praktisk tjeneste (turnustjeneste) for fysioterapeuter pkt. 2.3.1 at Fylkesmannen i det enkelte fylke er delegert myndighet til å fremskaffe godkjenne turnusplasser.

I lys av dette kan vi ikke se at gruppenes sammensetning var heldig. En god saksbehandling forutsetter, som det understrekes i Utredningsinstruksen, at vesentlige konsekvenser av reformer og tiltak blir kartlagt. Med unntak av SAFH, som har uttalt til NFF at regelverket fungerer bra i dag, var kun direktoratet og Fylkesmannen presentert i arbeidsgruppen - to parter som sitter med ansvaret med å skaffe turnusplassene. NFF beklager at vi ikke ble invitert inn i dette arbeidet da vi som profesjonsorganisasjon står nærmest til å kunne utrede og påpeke utfall av regelendringen for våre medlemmer, før saken ble sendt ut på høring. Da vi opplever å ha en god dialog med Direktoratet og Departementet i mange andre helsespørsmål som angår vår yrkesgruppe, beklager vi at vi her ikke har blitt tatt med i utredningsarbeidet.

I møte 09.02.2012 opplevde vi Departementet som lydhøre overfor vår argumentasjon og at Departementet så frem til vår høringsuttalelse og forslag til løsninger. NFF er bekymret for en uttalelse som falt på møte som skisserte imøtekommelse for våre forslag til løsninger kun på lengre sikt. Vi håper vår bekymring er ubegrunnet da høringer har en viktig funksjon i et velfungerende demokrati. Høringer brukes for at innbyggere, organisasjoner og næringsliv skal få si sin mening, for at de skal kunne føre kontroll med hva forvaltningen gjør og hvordan den utfører sine oppgaver, men også fordi det er en demokratisk rett for alle å være med på å utforme offentlig politikk. Særs viktig er det at de berørtes interensers synspunkter skal bli kjent for dem som fatter beslutningene slik at saken er så godt opplyst som mulig før det fattes vedtak. Det er avgjørende for tilliten mellom innbyggere, partene i arbeidslivet og myndigheter at høringsrunder er reelle. Særlig er det viktig at NFF blir hørt da vi ble involvert så sent i prosessen og det er våre medlemmer som blir direkte berørt av en slik regelendring.

Dette underbygges også av at Departementet vil forta endringene allerede fra mars 2012. Årets tredjeårsstudenter, som direkte kan bli rammet av regelendringen, har heller ikke vært informert om forslaget som til de grader kan endre deres fremtidsplaner. Dette forandrer de forutsetningene som lå til grunn for søknad til studiet i sin tid og gis dermed tilbakevirkende kraft.

3. Gjeldende rett

Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 48 andre ledd bokstav b) stiller krav om gjennomført praktisk tjeneste som vilkår for å få rett til autorisasjon dersom slik forskrift er fastsatt av Departementet. Departementet har gitt forskrifter om praktisk tjeneste for helsepersonellgruppene lege, fysioterapeut, ortopediingeniør og kiropraktor. Forskrift 9. september 2009 nr. 1175 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut gir bestemmelser om fysioterapeutenes turnustjeneste. Det er gitt bestemmelser om innholdet i og gjennomføringen av turnustjeneste.

4. Departementets forslag

Departementet foreslår at det kan opprettes venteliste i de tilfellene det ikke er nok turnusplasser til at alle fysioterapeutkandidater kan starte sin turnustjeneste til første turnusstart etter avlagt og bestått eksamen. Det er videre foreslått en definisjon på de fysioterapeutkandidatene som må stå på venteliste for turnusplass, og at disse skal få en lisens til å utøve begrenset virksomhet som

fysioterapeut i ventetiden. Til slutt er det foreslått at Helsedirektoratet ikke skal ha ansvar for å skaffe til veie et «tilstrekkelig» antall godkjente turnusplasser, kun godkjente plasser.

NFF vil innledningsvis påpeke at vi opplever at Departementet angriper saken i feil ende. NFF og Departementet er enige om at det per i dag er mulig å skaffe tilstrekkelige turnusplasser med noe påtrykk fra Fylkesmennene. Departementet ønsker derimot en sikkerhetsventil for en eventuell økning av søkere i fremtiden på tross av at det ikke er dokumentert at en slik økning vil inntreffe i mer enn beskjedne og overkommelige grad. Etter NFFs mening burde den vektlegging på forebyggende- og helsebringende arbeid som Samhandlingsreformen legger opp til, sammenholdt med den eldrebølgen som ventes, føre til økt styrking av turnusplasser og dermed øke antall fysioterapeuter. NFF mener at en venteliste har så store negative konsekvenser for den enkelte fysioterapeutstudent og rekrutteringen til yrket og den svake økningen i behovet enkelt kan løses ved å tilføre en beskjedne økning av ressursene til turnusstedene.

4.1 Innføring av ventelisteordning

Departementet foreslår at turnuskandidater kan settes på venteliste i inntil 12 måneder.

Bakgrunnen for dagens hjemmel til å pålegge fylkesmennene å finne turnusplasser til alle turnuskandidater var at man anså denne opplæringen som så viktig for studenten og samfunnet, samtidig som man ikke ønsket at økonomi skulle være avgjørende for om helseinstitusjonene påtok seg et slikt samfunnsansvar.

NFF oppfatter at bakgrunnen for forslag til forskriftsendringen og dermed venteliste er Departementets frykt for en økning av turnuskandidater, særlig fra utlandet. Vi kan ikke se at dette er begrunnet med korrekte tall – verken for økning av studenter som studerer i Norge eller fra utenlandsstudenter som ønsker å gjennomføre turnustjenesten i Norge. Vi kan heller ikke se at sammenligningen med de medisinske kandidatene er treffende for vår yrkesgruppe, både fordi medisinkandidatene reelle sjanser til å få en jobb frem til turnusstart er gode og pågang fra leger fra utlandet er stor.

Det er grunn til å frykte at konsekvensene av forskriftsendringen vil være at presset fra Direktoratet og dermed Fylkesmennene vil avta, da det ikke lenger er et krav om å skaffe «tilstrekkelig» antall plasser, men et antall det til en hver tid er opp til Direktoratet å bestemme. Det er all grunn til å tro at hvis dette presset blir borte, vil det føre til at det generelt blir opprettet færre turnusplasser og at vi derfor kommer til å oppleve en nedgang i antall plasser. Dette vil føre til at flere kommer på venteliste enn det Departementet hevder er formålet med regelendringen.

Hvis det skulle skje at en student selv klarer å finne en turnusplass, må studenten kunne ta kontakt med Fylkesmannen som så kan pålegge arbeidsplassen å ta i mot studenten. På den måten vil behovet for innføringen av kandidatbegrepet ikke lenger være til stede og studenten slipper å få to like praksiser hvor kun den ene type fører til autorisasjon.

De medisinske kandidatene har en i dag en ventelisteordning på inntil 6 måneder jf. Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege § 7. En begrunnelse for hvorfor fysioterapeutstudenten, som vil ha en dårligere mulighet til å på egen hånd oppdrive arbeid, skal ha en frist som strekker seg ytterligere 6 måneder, er ikke begrunnet fra Departementets side.

NFF kan ikke se at det er dokumentert et behov for å etablere en ventelisteordning og vi frykter konsekvensene for de turnuskandidatene som havner i en slik situasjon.

4.1.1 Konsekvensene av venteliste for den enkelte fysioterapistudent

Departementet foreslår at kandidater med bachelorgrad i fysioterapi skal kunne jobbe på

midlertidig kandidatlisens under veiledning av fysioterapeut med norsk lisens, jf. pkt. 4.3. Departementet hevder at det er for vanskelig for direktoratet, i praksis fylkesmennene, å fremskaffe tilstrekkelig antall turnusplasser i dag. Likevel åpner man her for at kandidatene selv skal kunne finne nettopp denne typen plasser med den forskjell fra turnusplasser at tittelen er en annen og at praksisen ikke skal føre til autorisasjon.

Etter NFFs syn argumenterer Departementet her mot seg selv. Det er erfaringsmessig veldig vanskelig å skaffe plass i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten på egen hånd. Hvis Departementet mener at det finnes slike plasser, ønsker NFF at myndighetene ved Fylkesmannen fortsatt skal ansvaret for å samarbeide med arbeidsplassene om få opprettet flere turnusplasser og i ytterste konsekvens pålegge spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten å motta turnuskandidater. Da NFF mener det er økonomiske forhold som er avgjørende for om eksempelvis en kommune ønsker å ta i mot en turnuskandidat, er vi avhengig av at myndighetene legger til rette for at alle turnuskandidater får slike plasser, om nødvendig etter pålegg.

Etter vår kjennskap, har de medisinske kandidatene få problemer med å skaffe seg relevant jobb på midlertidig kandidatlisens. Dette vil stille seg helt annerledes for våre medlemmer. NFF frykter at de færreste, om noen, vil kunne skaffe seg lønnet fysioterapeutkandidatplass med veiledning. I mangel av relevant arbeid, fryktes det at flere vil søke stillinger som eksempelvis instruktør på treningssenter eller jobb i serviceyrker som dagligvare, restaurant osv. I ytterste konsekvens ser NFF for seg at studenten kan bli stående helt uten arbeid eller praksis i opp til ett år. Dette vil, i verste fall, ta dem helt bort fra faget i opp til 12 måneder. NFF frykter både for den faglige kvaliteten når turnustjenesten oppstart blir så lang tid etter avsluttet skolegang og ikke minst for rekrutteringen til yrke, både til studiet som sådan, men også for de som finner annen ikke fysioterapirelevant jobb i mellomtiden og velger å bli der. Forslaget får altså alvorlige samfunnsøkonomiske- og kvalitetsmessige konsekvenser i tillegg til konsekvensene for den enkelte student.

Konsekvensene i forhold til familieplanlegging, økonomi og valg av bosted blir også vanskeliggjort ved at man blir stående i en uavklart tilstand i opp til 12 måneder.

NFF mener myndighetene har et ansvar for å beholde utdanningsløpet på fire år, slik det er i dag. Konsekvensene for den enkelte student som kommer på venteliste må veie tyngre enn Departementets ønske om å opprette en hjemmel til å regulere antallet turnusplasser basert delvis på den svake økningen som er forventet de neste årene og delvis på en frykt for pågang av kandidater på lengre sikt.

4.1.2 Tallenes tale

Forslag til forskriftsendring tar utgangspunkt i en rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Helsedirektoratet som vurderte behovet for innføring av ventetid for å komme ut i turnustjeneste. Rapporten beskriver en forventet økning av antall kandidater som skal ut i turnustjeneste som fysioterapeut fra 294 i 2011 til 361 i 2013 dvs. en økning på 67 turnusplasser. NFF har forespurt fysioterapeututdanningene i januar 2012 og beregner en økning fra 267 i 2011 til 302 i 2013, dvs. en økning på 35. NFFs kartlegging viser andre tall og en lavere økning i antall turnusplasser.

Forventede antall uteksaminerte fysioterapeuter, rapportert fra fysioterapeututdanningene, i perioden 2011-2013:

	2011	2012	2013
UiT	22	27	29

Desentralisert UiT		12	
HiST	52	54	62
HiB	55	55	53
HiOA	138	146	158
Til sammen	267	294	302

Tallene Direktoratet bygger på og som Departementet har lagt til grunn, baserer seg på forventede inntakstall på hvert enkelt studiested. Det er vanlig praksis at utdanningsinstitusjonene tar inn et betydelig høyere antall studenter enn de forventer blir uteksaminert tre år senere. Bakgrunnen er at intuisjonene, basert på erfaring, forventer et visst studentfracfall i løpet av utdanningsforløpet. De reelle tallene viser derfor en meget beskjeden økning i antall i studenter i de neste tre årene.

4.2. Definisjon av fysioterapeutkandidat

Departementets forslag til definisjon av fysioterapeutkandidat lyder:

§ 3. Definisjoner

Ny bokstav d) skal lyde:

d) fysioterapeutkandidat: person som har norsk bachelorgrad i fysioterapi eller tilsvarende utenlandsk eksamen godkjent som jevn god med norsk bachelorgrad i fysioterapi.

NFF ønsker ikke at definisjonen eller begrepet fysioterapeutkandidat innføres da denne tittel ikke har noen plass i dagens helsetjeneste. Arbeidsmarkedet for fysioterapeuter gjør at det ikke finnes stillinger for fysioterapeutkandidater. Hvis det ikke er tilstrekkelige arbeidsplasser med veiledning for turnuskandidater, vil det være svært vanskelig for fysioterapeutkandidater å få relevant arbeid. Konsekvensen er at fysioterapeutkandidatene rekrutteres inn i annet type arbeid eller utdanning eller i verste fall går arbeidssøkende i perioden.

Formålet med turnustjenesten er at turnusfysioterapeuten ved å arbeide under veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring og tilegne seg ferdigheter for selvstendig å kunne utføre faglig forsvarlig virksomhet som fysioterapeut jf. turnusforskriften § 1. Praksisåret skal fylle gapet mellom bachelorgradens læringsutbyttebeskrivelser og helsemyndighetenes krav til autorisasjon. NFF mener at et år på venteliste fører til et opphold i studieløpet som er faglig uforsvarlig fordi det ikke blir noen sammenhengende forbindelse mellom læringen i studiet og praksislæringen i turnustjenesten.

4.3 Lisens til fysioterapeutkandidat

Departementets forslag til lisensordning for fysioterapeutkandidat lyder:

§ 4. Krav om lisens

Nytt annet ledd skal lyde:

Helsedirektoratet, eller den det bemyndiger, kan etter søknad gi lisens til kandidater som er overført til venteliste for turnusfysioterapeuter. Lisensen gir adgang til å arbeide som fysioterapeutkandidat under faglig veiledning og tilsyn av fysioterapeut som har norsk autorisasjon som fysioterapeut. Lisensen gir ikke adgang til å utøve selvstendig virksomhet som fysioterapeut eller til å utløse refusjon fra trygden for fysioterapibehandling. Lisensen opphører når turnustjenesten påbegynnes eller senest 12 måneder etter utstedelse.

Departementet foreslår at lisens for fysioterapeutkandidat slik at de skal kunne jobbe på midlertidig lisens under veiledning av fysioterapeut med norsk lisens. Forslaget går ut på at kandidaten skal jobbe under veiledning og ikke utøve selvstendig virksomhet som fysioterapeut. Som slått fast overfor, er NFF klart i mot innføringen av denne definisjonen.

Det er ikke klart for NFF hva som konkret ligger i denne forskjellen, men det kan se ut som om kandidaten ikke skal ha mulighet til å utøve noen grad av selvstendig virksomhet, noe som skiller seg noe fra turnuskandidatens stilling. Turnuskandidaten skal arbeide under faglig veiledning og supervisjon, men i det ligger det også en viss grad av selvstendighet. Kandidaten skal praktisere faget under veiledning og samtidig modnes som fysioterapeut både faglig og ansvarsmessig. Dette kan ikke gjøres uten at man får rom og tillit til å jobbe selvstendig til en viss grad.

Det vil være vanskelig for arbeidsgiver å administrere de to typene kandidater og vanskelig for kandidater som ønsker å bli autoriserte fysioterapeuter å se at relevant, veiledet praksis ikke kan føre til autorisasjon.

Det er en god regel at et regelverk er logisk for dem som omfattes av regelverket og skal utøve det. Slik forslag til forskriftsendring fremstår i dag, kan vi ikke se at dette kan bli konsekvensen.

4.3.1 Utenlandsstudenter fra EU-land

SAFH oppgir at ingen kandidater fra andre EU-land har søkt om turnusplass gjennom dem.

NFF er kjent med at inntil 5 utenlandsstudenter har skaffet seg turnusplass på egen hånd i 2011. Tariffstridig har flere av dem inngått arbeidsavtaler med arbeidsgiver om å jobbe vederlagsfritt i turnusperioden. Dette har fungert slik at turnuskandidaten har arbeidet vederlagsfritt og etter endt praksis søkt godkjenning og autorisasjon fra SAFH i ettertid.

Det er uklart hva Departementet legger i «godkjente turnusplasser», men hvis dette innebærer en opprydning overfor de utenlandsstudentene som kommer, ser NFF positivt på det. Alle utenlandsstudenter må med ny forskrift måtte få tildelt godkjent turnusplass gjennom SAFH.

4.4 Fremskaffelse av godkjente fysioterapi plasser

Ordlyden i turnusforskriften § 10 sier i dag:

§ 10. Fremskaffing av godkjente turnusplasser

Helsedirektoratet, eller den det bemyndiger, fremskaffer hvert år et tilstrekkelig antall godkjente turnusplasser i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Forslag til ny ordlyd lyder:

§ 10. Fremskaffing av godkjente turnusplasser

§ 10 skal lyde:

Helsedirektoratet, eller den det bemyndiger, fremskaffer hvert år godkjente turnusplasser i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

NFF støtter kvalitetssikringen som ligger i at turnusplassens skal være godkjente i den forstand at det vil redusere mulighetene for sosial dumping for søkere fra EU land og kvalitetssikre arbeidsgivers tilbud.

Samtidig er vi svært kritiske til at kravet om tilstrekkelig antall turnusplasser strykes. Forslaget innebærer at det blir opp til Helsedirektoratet og til en hver tid å vurdere hvor mange turnusplasser det bør være. Det er tilbakemeldingene fra fylkesmennene som fikk Helsedirektoratet til å nedsette en arbeidsgruppe for å se på problemstillingen om behov for venteliste i utgangspunktet og NFF er sterkt bekymret over fylkesmennene påvirkning på dette område også fremover. NFF mener man her heller burde søkt å få til et bredere samarbeid nedover i helsetjenesten for å se nærmere på behov og hvordan plassmangel kan løses.

NFF mener at antall kandidater som søker om autorisasjon som fysioterapeut er så lavt at det må være mulig og samfunnsmessig ønskelig for myndighetene å bruke sin myndighet til å pålegge opprettelse av tilstrekkelig antall turnusplasser, om nødvendig med økonomiske insentiver. Dette forslaget innebærer at man ikke ser på årsakene til problemet med plasser og forsøker å løse dem, men sikrer myndigheten en hjemmel til å fraskrive seg dette viktige samfunnsansvaret.

5. Økonomi

Helseforetak og kommuner har ansvar for å bidra til utdanningen ved å ta imot turnuskandidater. Ifølge rapporten fra Helsedirektoratet er det blitt mer krevende de siste årene å skaffe nok plasser og enkelte plasser er blitt skaffet tilveie etter ekstra påtrykk. NFFs spørreundersøkelse blant fysioterapeutledere viser at de fleste ikke planlegger noen endring i antall turnusplasser. Blant de som planlegger reduksjon oppgis økonomi som grunn, og blant de som planlegger økning av turnusplasser oppgis pålegg fra Fylkesmannen som grunn.

Den økonomiske situasjonen fører til at helseforetak kutter i stillinger for turnuskandidater. Det er fordi det koster penger å ansette turnuskandidater og det må settes av ressurser til veiledning. I stedet for turnuskandidater velger derfor helseforetak å ansette autoriserte fysioterapeuter som kan jobbe selvstendig. En undersøkelse gjennomført av NFF i januar 2012 blant 71 fysioterapeutledere i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, svarte 83 % at virksomheten har turnuskandidat i dag. Fra de som ikke har turnuskandidat per i dag, oppgis det at årsaken er økonomi.

Spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten er per i dag forpliktet til å ta imot turnuskandidater. Tilskuddsordningen i statsbudsjettet bidrar til å videreutvikle og kvalitetssikre rammene for turnustjenesten. Kommunene får støtte til turnusplasser over statsbudsjettet som tilsvarende fastlønnsstilskuddet som i 2011 var på kr 167 400,- og tilskuddet til helseforetak er på kr 26 600,- pr turnusplass. Hovedandelen av kostnadene til turnustjeneste finansieres over basisbevilgning til de regionale helseforetakene. Økonomiske nedskjæringer er argumentet for at kommuner og helseforetak ikke opprettholder eller øker antallet stillinger for turnuskandidater.

Statlige kostnader forbundet med turnustjeneste for fysioterapeuter er beskjedne, og vil fortsatt være lave selv med en økning i utdanningsplasser. Økte statlige tilskudd til turnusplasser i kommuner og særlig helseforetak vil bidra til at flere kommuner og helseforetak tilbyr turnusplasser.

6. Behovet for fysioterapitjenester i fremtiden

Begrunnelsen for økt opptak av studenter ved fysioterapeututdanningene er et dokumentert behov for flere fysioterapeuter i helse- og omsorgstjenesten i årene framover (jf. HELSEMODs fremskrivninger av behovet for fysioterapeuter frem mot 2030 som viser at veksten i etterspørselen er høyere enn veksten av tilbudet jf. SSB Rapporter 2009/9). Dette bildet forsterkes av innføringen av Samhandlingsreformen, som eksplisitt påpeker kravet om økt satsning på primær og sekundær forebyggende arbeid, opptrening og rehabilitering i kommunene. Ut fra SSBs tall vil dette føre til en betydelig underdekning av fysioterapeuter allerede i 2015.

Fysioterapeuters kompetanse er vesentlig for ivaretagelse av alle disse oppgavene. Samtidig beskrives nødvendigheten av økt kompetanse blant helsepersonell i primærhelsetjenesten. I lys av dette det ekstra viktig å opprettholde god kvalitet i utdanningsløpet til studenter med bachelorgrad i fysioterapi som skal bli autoriserte fysioterapeuter. Turnustjenesten er en nødvendig del av et sammenhengende studieførløp som sikrer kompetanse til å kunne arbeide selvstendig og faglig forsvarlig som autorisert fysioterapeut. En stans i utdanningsløpet, vil etter NFFs mening, føre til faglig uforsvarlighet og dårlig kvalitet på utdanningen.

7. Myndighetens ansvar for utdanningsforløpet

Myndighetene har ansvar for å kvalitetssikre utdanningene og sørge for at studentene får et sammenhengende utdanningsforløp. Det kan se ut som om dialogen ikke har vært god nok mellom helsemyndighetene og utdanningsinstitusjonene når det gjelder den moderate økningen vi ser i antall studieplasser. Dette gjenspeiles i at Direktoratet ikke har økt antall turnusplasser, men opererer med det samme tallet overfor fylkesmennene. NFF mener det er urimelig at studentene blir straffet ved at de allerede i august 2012 kan bli satt på venteliste. Dette bryter med forutsetningene da de søkte og ble opptatt til studiet og gir således regelen tilbakevirkende kraft.

8. Fremtidens utfordringer og forslag til løsninger

NFF ønsker at myndighetene legger til rette for at det skaffes tilstrekkelig antall turnusplasser. Det er viktig at tallene som beskriver behovet er riktige, og at informasjon og trykket på å skaffe tilstrekkelige plasser holdes oppe på de ulike nivå i helsetjenesten; fra departement via helseforetak og kommuner til den enkelte avdeling. Det er viktig at de som skal ta beslutninger som gjelder budsjett og prioritering på de ulike nivå kjenner til behovet.

NFF ser også en mulighet for å få flere plasser ved å endre størrelsesforholdet mellom turnustjeneste i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. I tråd med Samhandlingsreformen har fysioterapitjenesten i kommunene mange oppgaver og det kan vurderes om større del av turnustjenesten kan gjennomføres der ved at det opprettes flere plasser i kommunene.

Mange fysioterapeuter arbeider som selvstendig næringsdrivende, og det bør utredes hvordan regelverket kan gjøre det mulig for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter å ta imot turnuskandidater og være veiledere.

I flere sammenlignbare land i Europa og også i andre deler av verden, er grunnutdanning av fysioterapeuter på mastergradsnivå. For å møte de utfordringer helsevesenet står foran, kan dette være en mulig fremtidsløsning. Mye ligger allerede til rette for omlegging fra nåværende 4-årig, til 5-årig fysioterapeututdanning på mastergradsnivå med integrert veiledet praksis (turnustjeneste). Dette vil løse utfordringene knyttet til turnustjenesten, og ikke minst bidra til å imøtekomme flere av intensjonene i Samhandlingsreformen og utfordringene i helsesektoren fremover.

9. Oppsummering og konklusjon

NFF kan ikke se at det er faktisk grunnlag for innføre forslag til forskriftsendringer ut i fra den ventede beskjedne økning i ansatt studenter. Det kan se ut som Departementet har lagt til grunn et faktum og regelverk som er tilpasset de medisinske kandidatene. Dette treffer ikke vår yrkesgruppe. Konsekvensene av å innføre en slik hasteendring, vil være stor for fysioterapifaget generelt og den enkelte student spesielt.

Erfaringsmessig skal det mye til å reversere en slik regelendring når den først blir innført. Vi ber derfor om at Departementet revurderer sitt syn og går i dialog med de berørte parter om å finne

andre og bedre løsninger for studentene, som også harmoniserer med de utfordringene vi står foran i helsesektoren i årene fremover.

Med vennlig hilsen

Eilin Ekeland
Forbundsleder

Thea Wessel Jørgensen
advokatfullmektig